

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів

галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»

за спеціальностями:

8.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування"

8.03060104 "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"

8.03060102 "Менеджмент інноваційної діяльності"

для напрямку підготовки: «Специфічні категорії»,

спеціальності

8.18010012 "Управління інноваційною діяльністю"

Затверджено
на засіданні кафедри менеджменту
Протокол №10 від 24.02.2016 року

КИЇВ 2016

Інтелектуальна власність: методичні вказівки до самостійної роботи студентів галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» за спеціальностями: 8.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування", 8.03060104 "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності", 8.03060102 "Менеджмент інноваційної діяльності", для напрямку підготовки: «Специфічні категорії», спеціальності 8.18010012 "Управління інноваційною діяльністю"/ Уклад.: С.О. Пермінова – К.: НТУУ «КПІ». 2016. 31 с.

*Рекомендовано Методичною радою ФММ НТУУ «КПІ»
(Протокол №8 від 28.02.2016 р.)*

Навчальне видання

Інтелектуальна власність

методичні вказівки до і самостійної роботи студентів

галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» за спеціальностями:

8.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування", 8.03060104

"Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності", 8.03060102 "Менеджмент інноваційної діяльності", для напрямку підготовки: «Специфічні категорії»,

спеціальності 8.18010012 "Управління інноваційною діяльністю"

Укладач: С.О. Пермінова, доцент кафедри менеджменту НТУУ «КПІ»

Відповідальний редактор

д.е.н., професор Дергачова В.В.

Темплан 2016 р.

Редактор к.е.н., доцент Т.В. Лазоренко

Комп'ютерний набір

С.О. Пермінова

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Самостійна підготовка студентів з дисципліни «Інтелектуальна власність».....	6
2. Навчально-методичні матеріали	8
3. Матеріали для самоконтролю з кредитного модуля «Інтелектуальна власність».....	13
4. Тестові завдання для самостійної перевірки знань	25

ВСТУП

Відповідно до «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» *самостійна робота студента* (СРС) є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної форми навчання, регламентується навчальним робочим планом і повинен складати від 1/2 до 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни. Враховуючи, що тижневе навчальне навантаження студента складає 90 годин, щотижнева самостійна робота повинна складати 36 годин.

При плануванні часу самостійної роботи студентів рекомендується 1-2 години СРС на кожну лекцію. Для підготовки до: практичного заняття – **1-2** години; модульної контрольної роботи – **2-4** години; заліку – 8 годин.

Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, збірниками завдань, комплектами індивідуальних семестрових завдань, практикумами, комп'ютерними навчальними комплексами, методичними рекомендаціями з організації СРС, виконання окремих завдань та ін., які повинні мати також і електронні версії.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна і періодична література.

Самостійна робота студента по вивченню навчального матеріалу з конкретної дисципліни може проходити в науково-технічній бібліотеці університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

Для забезпечення належних умов роботи студентів, у разі необхідності, ця робота здійснюється за попередньо складеним на факультеті графіком, що гарантує необхідну ритмічність СРС, а також можливість індивідуального доступу студента до необхідних дидактичних і технічних засобів загального користування. Графік доводиться до відома студентів на початку навчального семестру.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Індивідуальні завдання з дисципліни (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час СРС (домашні контрольні роботи), курсові, дипломні проекти (роботи) та ін. сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Види індивідуальних завдань з певних навчальних дисциплін визначаються робочим навчальним планом. Терміни видачі, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється випусковою кафедрою на кожний семестр. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача. Наявність позитивних оцінок, отриманих студентом за індивідуальні завдання, є необхідною умовою допуску до семестрового контролю з даної дисципліни.

Форми, які застосовуються при самостійній роботі студентів при вивченні курсу «Інтелектуальна власність»:

- опрацювання лекційного матеріалу та доповнення його деякими питаннями;
- поглиблення розглянутих проблем, які виносяться для більш детального вивчення на практичні заняття;
- аналіз ситуаційних завдань з дисципліни;
- підготовка доповідей з проблемного питання;
- опрацювання тестових завдань з кожної теми;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи.

Самостійна робота передбачає підготовку студентів до складання заліку з цієї дисципліни.

1. САМОСТІЙНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Під час самостійної підготовки студентів з дисципліни «Інтелектуальна власність» теоретичну базу дослідження мають становити наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених (підручники, навчальні посібники, монографії, періодичні видання тощо).

Метою вивчення кредитного модуля (дисципліни) «Інтелектуальна власність» є формування у студентів здатностей: проводити постійний моніторинг стану законодавчої бази у сфері інтелектуальної власності; розробляти заходи щодо стимулювання інтелектуальної діяльності та втілення результатів у виробництво; здійснювати контроль щодо охорони прав на об'єкти промислової власності, авторських і суміжних прав; орієнтуватися у законодавчих, нормативних і правових засадах управління інтелектуальною власністю.

Предмет вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» - зміст і системи правової охорони та розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Основні завдання кредитного модуля «Інтелектуальна власність». Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- основних категорій та понять дисципліни;
- економічного змісту інтелектуальної власності;
- законодавчих, нормативних і правових засад управління інтелектуальною власністю;
- напрямків використання об'єктів авторського права та промислової власності в діяльності підприємства;
- міжнародних аспектів співпраці в області інтелектуальної власності;
- прав та обов'язків власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності;
- процедури захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення.

уміння:

- здійснювати облік нематеріальних активів підприємства;
- застосовувати методики оцінки об'єктів інтелектуальної власності;
- розробляти маркетингові стратегії організації щодо інноваційної продукції;
- визначати стратегію управління об'єктами інтелектуальної власності на підприємстві;
- управляти об'єктом інтелектуальної власності на етапах його життєвого циклу.

досвід:

- роботи із законодавством України у сфері інтелектуальної власності;
- роботи з міжнародними конвенціями та нормативно-правовими актами;
- оформлення матеріалів заявки на об'єкти права інтелектуальної власності (винахід, корисну модель, промисловий зразок, знак для товарів та послуг, топографію інтегральної мікросхеми, твори науки, літератури, мистецтва);

– оформлення та подання заявки на охорону об'єктів інтелектуальної власності в міжнародні відомства.

Під час самостійної підготовки з дисципліни «Інтелектуальна власність» студенти повинні творчо підходити до вирішення поставлених у роботі завдань і використовувати літературу з висвітленням останніх досягнень науки.

Інформаційною базою вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» є навчальні та наукові праці й матеріали, що представлені в Науково-технічній бібліотеці НТУУ «КПІ» ім. Г.І. Денисенка.

Як зазначено у «Положенні про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», метою РСО знань студентів є підвищення мотивації студентів до активного, свідомого навчання, *систематичної самостійної роботи протягом семестру* та відповідальності за результати навчальної діяльності, тому в основу рейтингової системи оцінювання (РСО) індивідуальної (самостійної) роботи покладено контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність студентів у процесі навчання.

2. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

При вивченні дисципліни рекомендується використовувати навчально-методичну та наукову літературу:

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Дергачова В.В., Пермінова С.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / В.В.Дергачова, С.О.Пермінова; за ред. О.А. Гавриша – К.: НТУУ «КПІ», 2014. – 423 с.: 23 іл.
2. Пермінова С.О. Дистанційний курс «Інтелектуальна власність» для студентів, що навчаються за спеціальностями: «Менеджмент організацій і адміністрування», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент інноваційної діяльності» 8.18010012 «Управління

інноваційною діяльністю» (на базі e-learning платформи системи Moodle) (із грифом «Рекомендовано Методичною радою НТУУ «КПІ» протокол №9 від 15 квітня 2014р. (додаток 4-й), Сертифікат НМП №4110). [Електронний ресурс] / С.О. Пермінова // [Електронне видання] - Режим доступу : <http://moodle.udec.ntu-kpi.kiev.ua/moodle/course/view.php?id=449>. [7.7 д.а. – 0,5 Мбайт]

3. Пермінова С.О. Навчальне видання: Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» для студентів спеціальностей: "Менеджмент організацій і адміністрування", "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності", "Менеджмент інноваційної діяльності", "Управління інноваційною діяльністю" в електронному вигляді із Грифом «Рекомендовано Вченою радою ФММ» (Протокол № 8 засідання Вченої ради ФММ від 26.03. 2012 року) [Електронне навчально-методичне видання].
4. Пермінова С.О. Пакет комплексних контрольних робіт «Інтелектуальна власність» для студентів галузі знань: 0306 «Менеджмент і адміністрування» спеціальностей: «Менеджмент організацій і адміністрування», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент інноваційної діяльності», напряму підготовки: «Специфічні категорії» спеціальності 8.18010012 «Управління інноваційною діяльністю» (Ухвалено методичною комісією ФММ Протокол №14 від 06.06.12р., рекомендовано кафедрою промислового маркетингу №17-11 від 14.06.2012р.)
5. Інтелектуальна власність : навчальний посібник для вищ навч. закладів. /Г.М.Остапович, О.М. Стороженко, Г.В. Уманців, О.В. Фомін. – К. :Київ. нац.торг.-економ. ун-т, 2012. – 456 с.
6. Збірник законодавчих актів України з питань інтелектуальної власності. /Уклад. В.О.Жаров, Н.В.Максимова — К. : ТОВ «Альфа-ПІК», 2006. — 433 с.

7. Коваль В.О. Основи інтелектуальної власності : підручник. /В.О.Коваль, І.І.Верба. – Севастополь : ННУЯЕтаП., 2011. – 240 с.
8. Кірін Р.С. Інтелектуальна власність : підручник для вищих навчальних закладів. /Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова. – Дніпропетровськ : НГУ, 2012. – 320 с.
9. Мікульонок І.О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник. /І.О.Мікульонок. – 3-тє вид., перер. та доповн. – К.: НТУУ «КП», 2011. – 240 с.
- 10.Романюк О.І. Інтелектуальна власність : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей /О.І. Романюк; Донецький національний університет економіки і торгівлі імені М.Туган-Барановського. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. – 268 с.
- 11.Сусліков Л. М. Патентознавство: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Л.М. Сусліков. - К. : ІДНЛ, 2005.- 232 с.
- 12.Фордзюк Ю.І. Основи інтелектуальної власності : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. /Ю.І. Фордзюк, В.М. Кабацій; Монмолспорту України, Мукачівський державний університет. – Київ : Кондор, 2012. – 206 с.
- 13.Цыбулев П.Н. Маркетинг интеллектуальной собственности. – К. : Ин-т интел. собств. и права, 2004. – 184 с.
- 14.Черевко Г.В. Інтелектуальна власність : навчальний посібник. – К.: Знання 2008. - 412 с.

Допоміжна

- 15.Антонов В. М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право / В.М. Антонов. - К. : КНТ, 2005. — 520с.
- 16.Дмитришин В.С. Інтелектуальна власність та програмне забезпечення в Україні / В.С. Дмитришин. - К. : Вірлен, 2005.— 311 с.
- 17.Законодавчі акти України про інтелектуальну власність: Темат. зб. / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. Кафедра міжнародної інформації

- / Андрій Олексійович Бояр (упоряд.) — Луцьк : РВВ "Вежа" ВДУ ім. Лесі Українки, 2006. — 204с.
- 18.Захист прав інтелектуальної власності: досвід Сполучених Штатів Америки: зб. док., матеріалів, ст. / О.Д. Святоцький (заг.ред.) — К. : Видавничий дім "Ін Юре", 2003. - 366с.
- 19.Інтелектуальна власність. Сфера послуг. Патентні повірені України: Особистості, під-ва, установи. - К.: Укр. акад. геральдики, товару, знаку та логотипу: Укр. наук, т-во - геральдики і вексилології, 2006 - 127 с.
- 20.Коссак В. М. Право інтелектуальної власності: Підручник для студ. ВНЗ /В.М. Коссак, І.Є. Якубівський. //Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. - К.: Істина, 2007. — 206с.
- 21.Лобастова О.В. Маркетинг инноваций - главный объект интеллектуальной собственности предприятия. / Проблемы современной экономики, № 1 (29), 2009. с. 43-47.
- 22.Лукичева Л.И. Управление интеллектуальным капиталом. - М: Омега-Л, Серия: Высшая школа менеджмента, 2008 . – 552 с.
- 23.Міжнародна патентна класифікація: Восьма редакція (2006). Базовий рівень / Всесвітня організація інтелектуальної власності; Міністерство освіти і науки України: Державний департамент інтелектуальної власності. - К. : Державний департамент інтелектуальної власності, 2005. - Дод. до офіц. бюлетеня "Промислова власність" №3 від "15" березня 2006р. Т. 1: Посібник. - 50с.
- 24.Мидлер Е.А. Формирование маркетинговых стратегий в сфере инноваций. / Экономические науки, 2009 №9. - с. 89-92
- 25.Паладій М. В. Право інтелектуальної власності: Наук. - практ. коментар до Цивільного кодексу України / М.В. Паладій, Н.М. Мироненко, В.О. Жаров та ін. // Державний департамент інтелектуальної власності; АПН України; Інститут приватного права і підприємництва. - К. : Парламентське вид-во, 2006. - 432с.

- 26.Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті: навч. посібник / О.М. Пастухов. // Академія правових наук, України; Науково-дослідний ін-т інтелектуальної власності. - К. : Школа, 2004. -143с.
- 27.Пічкур О. В. Правова охорона селекційних досягнень у рослинництві / О.В. Пічкур. //Академія правових наук: ІДІ інтелектуальної власності. - К. : ПП "Авокадо", 2006. — 803с.
- 28.Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавства України / За ред. Ю.М. Капіци. // Державний департамент з питань адаптації законодавства, Центр інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України. - К. : Видавничий Дім “Слово”, 2006. – 1104 с.
- 29.Правова охорона комерційних позначень в Україні: проблеми теорії і практики: Зб. / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Міжнародний центр правових проблем інтелектуальної власності; Київський ун-т права НАН України. - К. : Юридична думка, 2006. — 638с.
- 30.Проблеми комерціалізації інтелектуальної власності в умовах інтернаціоналізації світової економіки /Єременко А.В. // Матеріали ІХ Міжн. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми інтелектуальної власності», м. Алушта, 5-9.09.2005.
- 31.Салихов Б.В. Интеллектуальный капитал организации: сущность, структура и основы управления. – Изд-во: Дашков и К, 2008. – 156 с.
- 32.Ситник В.П. Методичні рекомендації щодо трансформації наукової продукції в об’єкти права інтелектуальної власності та їх капіталізація /В.П. Ситник, М.Ф.Бойко, А.Ф.Бойчук та ін.. – К., 2006. - 68 с.
- 33.Стюарт Т. Интеллектуальный капитал - новый источник богатства организаций (Stewart T.A. Intellectual Capital. The New Wealth of Organizations. N.Y.-L., Doubleday / Currency, 1997. Copyright - T.A.Stewart 1997).
- 34.Управління інтелектуальною власністю / П.М.Цибульов, В.П.Чеботарьов, В.Г.Зінов - К. : К.І.С., 2005 — 447 с.

Інформаційні ресурси

- 35.[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sips.gov.ua/ua/svit>
- 36.[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://sips.gov.ua/ua/normative_acts.html
- 37.[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://sips.gov.ua/ua/inventions.html>
- 38.[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://sips.gov.ua/ua/microcircuits.html>
- 39.[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://sips.gov.ua/ua/industrial_prototypes.html
- 40.[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sips.gov.ua/ua/signs.html>
- 41.[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://sips.gov.ua/ua/origin_commodity.html

3. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ З КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

**Тема 1.1. Вступ до інтелектуальної власності. Тема 1.2. Інтелектуальна
власність та соціально-економічний розвиток суспільства**

**Лекція 1. Вступ до інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність та
соціально-економічний розвиток суспільства**

Завдання на СРС. Правова основа захисту інтелектуальної власності.
Історія та еволюція авторського права і промислової власності. Інтелектуальна
власність в системі інноваційної економіки.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Як розкривається зміст власності в економічному сенсі?
2. Охарактеризувати правову основу захисту власності.
3. Проаналізувати відмінності права власності на об'єкти інтелектуальної
власності від права власності на матеріальні об'єкти власності.
4. Дати визначення основним об'єктам ІВ.

5. У чому полягає економічна причина необхідності охорони прав на об'єкти промислової власності?

6. Які цілі переслідує створення системи промислової власності в країні?

7. Що дає автору і державі охорона і захист авторського права?

Базова література: [1-4]

Допоміжна література: [8,13,17,21,29]

Тема 1.3. Система охорони інтелектуальної власності

Лекція 2. Формування системи законодавства України у сфері ІВ

Завдання на СРС. Гармонізація законодавства України у сфері ІВ законодавству ЄС: сучасний стан та перспективи. Система органів управління у сфері охорони прав на об'єкти ІВ: законодавча, судова, виконавча гілки влади у сфері охорони ІВ України.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Здійснити порівняльну характеристику законодавства ЄС у сфері охорони ІВ України.

2. Проаналізувати тенденції розвитку ринку інтелектуальної власності України.

3. Пріоритети у сфері ІВ в Україні.

Базова література: [1-5]

Допоміжна література: [9,10,13,14,16,18,23,24, 27]

Тема 1.4. Суб'єкти інтелектуальної власності

Лекція 3. Суб'єкти інтелектуальної власності: їх права та обов'язки

Завдання на СРС. Особисті немайнові та майнові права автора об'єкта інтелектуальної власності. Заявники і правонаступники як суб'єкти права інтелектуальної власності. Спільні права інтелектуальної власності (співавторство). Право роботодавця.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розкрити зміст немайнових прав об'єкта інтелектуальної власності.

2. Розкрити сутність майнових прав ОІВ.
3. Проаналізувати заявників і правонаступників прав інтелектуальної власності.
4. Розглянути оформлення спільних прав інтелектуальної власності.
5. Визначити права щодо об'єктів ІВ, якими володіє роботодавець.

Базова література: [2,3,5,7]

Допоміжна література: [17,18,22]

Тема 2.1. Авторське право. Тема 2.2. Суміжні права

Лекція 4. Авторське право. Суміжні права

Завдання на СРС. Поняття і види результатів творчості, що охороняються авторськими правами. Захист авторського права. Використання творів без згоди авторів. Особисті немайнові права та майнові права виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Поняття авторського права.
2. Особисті немайнові та майнові права. Винятки та обмеження у майнових правах автора.
3. Система державного управління авторськими правами.
4. Особисті немайнові та майнові суміжні права та підстави їх виникнення.
5. Контрольні марки як ефективний засіб захисту аудіовізуальної продукції.
6. Стан та боротьба з піратством в Україні.

Базова література: [3,4,5]

Допоміжна література: [8,10,12,13,16,25,26,28]

Тема 2.3. Захист авторського права та суміжних прав

Лекція 5. Захист авторського права та суміжних прав

Завдання на СРС. Способи цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав. Міжнародні правові акти по охороні авторського права. Міжнародні конвенції про охорону суміжних прав.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Визначити підстави для судового захисту авторського права і суміжних прав.
2. Охарактеризувати способи цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав.
3. Проаналізувати міжнародне законодавство щодо охорони авторського права та суміжних із ним прав.

Базова література: [3-5,7,9]

Допоміжна література: [15,16,17,20,22]

Тема 3.1. Патентне право

Лекція 6. Патентне право

Завдання на СРС. Патентно-ліцензійна політика та патентні дослідження в процесі створення ІВ. Структурні реформи та підвищення інноваційної активності шляхом збільшення частки інтелектуальної власності. Міжнародна система охорони патентного права.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Визначити критерії патентоздатності різного типу винаходів та проаналізувати специфіку ринку винаходів.
2. Розкрити відмінності між винаходом та корисною моделлю.
3. Визначити роль Паризької конвенції про охорону промислової власності в захисті патентного права.
4. Окреслити мету Страсбурзької угоди про Міжнародну патентну класифікацію.
5. Обґрунтувати ціль підписання Гаазької угоди про міжнародне депонування промислових зразків.

6. Проаналізувати необхідність підписання Локарнської угоди про заснування міжнародної класифікації промислових зразків.

Базова література: [3,4,5]

Допоміжна література: [8,9,10,26,28]

Тема 3.2. Правові й організаційні форми патентування об'єктів промислової власності

Лекція 7. Правові й організаційні форми патентування винаходу, корисної моделі, промислового зразка

Завдання на СРС. Правова система подачі заявки на винахід. Оформлення патентних прав. Процедура видачі патенту України, вартість набуття прав. Права власника, що впливають з патенту. Обов'язки, що впливають з патенту. Дії, які не визнаються порушенням прав власника патенту.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розглянути етапи процедури оформлення патентних прав.
2. Визначити цілі державної експертизи заявки.
3. Простежити процес реєстрації патенту.
4. Проаналізувати права, які надає його власнику патент.
5. Здійснити аналіз обов'язків власника, які впливають з патенту.
6. Розглянути випадки можливого використання патенту без згоди власника.
7. Виявити випадки припинення дії патенту та визнання його недійсним.

Базова література: [3,4,5]

Допоміжна література: [8,9,10,26,28]

Тема 3.3. Патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах

Лекція 8. Патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах

Завдання на СРС. Переваги зарубіжного патентування. Патентне законодавство Японії, США, країн ЄС. Патентування за процедурою договору

про патентну кооперацію (РСТ), порядок одержання Європейського патенту. Патентування винаходів за процедурою євразійської патентної Конвенції. Оформлення міжнародної заявки на винахід.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Порядок одержання різного типу патентів в Україні, тривалість процедури та її вартість.
2. Проаналізувати патентну статистику України за останні п'ять років.
3. Патентування за процедурою РСТ: досвід зарубіжних країн та України.
4. Розглянути системи патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах.
5. Вивчити патентні збори по системі РСТ.
6. Проаналізувати процедуру одержання європейського патенту.

Базова літератури: [3,4,5]

Допоміжна література: [8,9,10,11,15,16,26,28,30,31]

Тема 3.4. Правове регулювання засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Лекція 9. Правове регулювання засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Завдання на СРС. Право на фірмове (комерційне) найменування. Право на найменування місця походження товару. Міжнародно-правові аспекти охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Специфіка фірмового найменування, географічного зазначення.
2. Навести приклади найбільш успішних товарних знаків та розкрити процедуру їх реєстрації.

3. Визначити роль Паризької конвенції про охорону промислової власності в охороні засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

4. Обґрунтувати мету Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків.

5. Значення Ніщської угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків.

6. Віденська угода про заснування міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків.

7. Найробський договір про охорону олімпійського символу.

Базова література: [3,4,5]

Допоміжна література: [8,10,12,13,16,25,26,28]

Тема 4.1. Правова охорона інтегральної мікросхеми

Лекція 10. Правова охорона інтегральної мікросхеми

Завдання на СРС. Право на реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми. Реєстрація топографії інтегральної мікросхеми. Права та обов'язки, що впливають з реєстрації топографії інтегральної мікросхеми.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Вивчити поняття «інтегральна мікросхема та її компонування».
2. Розглянути права щодо реєстрації топографії інтегральної мікросхеми.
3. Прослідкувати процес реєстрації топографії ІМС.
4. Проаналізувати права, що впливають з реєстрації топографії інтегральної мікросхеми?

5. Визначити обов'язки власника прав на зареєстровану топографію ІМС.

Базова література: [3,4,5]

Допоміжна література: [8,10,12,13,16,25,26,28]

Тема 4.2. Право на раціоналізаторську пропозицію

Лекція 11. Право на раціоналізаторську пропозицію

Завдання на СРС. Поняття раціоналізаторської пропозиції. Право авторства на раціоналізаторську пропозицію. Процедура подання заявки на раціоналізаторську пропозицію. Розгляд заявки на раціоналізаторську пропозицію. Винагорода за використання раціоналізаторської пропозиції.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розкрити сутність раціоналізаторської пропозиції як об'єкта ІВ.
2. Проаналізувати права, якими володіє автор раціоналізаторської пропозиції.
3. Розглянути процедуру подання заявки на рацпропозицію.
4. Прослідкувати процес розгляду заявки на раціоналізаторську пропозицію.
5. Розрахунок доходу від використання раціоналізаторської пропозиції підприємством.

Базова література: [3,4,5]

Допоміжна література: [8,10,12,13,16,25,26,28]

Тема 4.3. Право на сорти рослин

Лекція 12. Право на сорти рослин

Завдання на СРС. Поняття «сорт рослин» та критерії його охороноздатності. Умови та порядок набуття прав на сорт рослин. Заявка на сорт рослин. Експертиза заявки. Експертиза назви сорту. Державне випробування сорту. Права та обов'язки правовласника на сорт рослин. Дії, які не визнаються порушенням майнового права власника сорту. Припинення чинності майнових прав на сорт. Обов'язки власника сорту. Захист прав на сорт рослин.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Визначити умови та порядок набуття прав на сорт рослин.
2. Процедура подання заявки на сорт рослин.
3. Описати процес експертизи заявки на новий сорт.
4. Описати права, якими володіє власник патенту на сорт рослин.

5. Здійснити аналіз дій, які не визнаються порушенням майнових прав власника сорту рослин.

6. Розглянути випадки, в яких відбувається припинення майнових прав патентовласника на сорт рослин.

7. Проаналізувати обов'язки власника патенту на сорт рослин.

8. Окреслити мету Міжнародної конвенції по охороні нових сортів рослин?

Базова література: [3,4,5]

Допоміжна література: [8,10,12,13,16,25,26,28]

Тема 4.4. Комерційна таємниця

Лекція 13. Комерційна таємниця

Завдання на СРС. Особливості конфіденційної інформації. Заходи щодо збереження комерційної таємниці та конфіденційної інформації. Охорона комерційної таємниці органами державної влади. Сутність поняття «ноу-хау», його оформлення, реєстрація та комерційна реалізація. Організаційні заходи захисту ноу-хау. Патентування методів ведення бізнесу електронної торгівлі, товарні знаки та назви доменів, копірайт з Інтернет.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Специфіка охорони методів ведення бізнесу, її необхідність та стан охорони в зарубіжних країнах.

2. Вплив Інтернет на охорону об'єктів ІВ.

3. Режим правового регулювання ІТ-галузі.

4. Державна охорона комерційної таємниці.

5. Вивчити відомості, які не становлять комерційну таємницю.

6. Розкрити сутність поняття «ноу-хау».

7. Прослідкувати процес комерційної реалізації ноу-хау.

8. Охарактеризувати принципи та організаційні заходи захисту ноу-хау.

Базова література: [1-5]

Допоміжна література: [6, 7,10, 13, 17,20-22]

Тема 5.1. Комерціалізація інтелектуальної власності

Тема 14. Комерціалізація інтелектуальної власності

Завдання на СРС. Сутність комерціалізації інтелектуальної власності. Поняття та види ліцензійних угод. Ліцензії та договори на ноу-хау. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності: договори на право використання творів, авторський договір замовлення.

Договори на право використання патентів: ліцензійний договір, субліцензія, авторський договір на створення і використання комп'ютерних програм, договір комерційної концесії, договір комерційної субконцесії.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розкрийте механізм комерціалізації інтелектуальної власності.
2. Основні способи розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в ринковій економіці.
3. Сутність та практичне значення ліцензійних угод.
4. Класифікація ліцензійних угод.

Базова література: [1-5]

Допоміжна література: [8,10,17,30]

Тема 5.2. Інтелектуальна власність як складова інтелектуального капіталу

Лекція 15. Інтелектуальна власність як складова інтелектуального капіталу

Завдання на СРС. Сутність та економічний зміст інтелектуального капіталу. Структура інтелектуального капіталу підприємства. Інвестування в людський капітал. Інтелектуальна власність в структурі інтелектуального капіталу. Кругообіг інтелектуального капіталу.

Управління інтелектуальним капіталом на підприємстві. Методи охорони людського капіталу, організаційного капіталу, клієнтського (споживчого)

капіталу. Контроль над інтелектуальним капіталом. Оцінка інтелектуального капіталу.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розкрити сутність та економічний зміст інтелектуального капіталу.
2. Вивчити структура інтелектуального капіталу підприємства.
3. Розглянути інвестиційні джерела в інтелектуальну власність підприємства.
4. Розглянути інтелектуальну власність в структурі інтелектуального капіталу.
5. Проаналізувати стадії капіталу, що проходить інтелектуальний продукт.
6. Прослідкувати процес управління інтелектуальним капіталом на підприємстві.
7. Здійснити аналіз методів охорони інтелектуального капіталу на підприємстві.
8. Окреслити етапи управління і контролю інтелектуального капіталу на підприємстві.
9. Здійснити аналіз методів оцінки інтелектуального капіталу підприємства.

Базова література: [1-5]

Допоміжна література: [18,26,29]

Тема 5.3. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності

Лекція 16. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності

Завдання на СРС. Поняття оцінки та випадки виникнення необхідності в оцінці вартості об'єктів інтелектуальної власності. Підходи до оцінки та види вартості об'єктів інтелектуальної власності. Методи оцінки. Вибір бази оцінки й методичного підходу відповідно до вимог Національного стандарту.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розкрити специфіку вартісного оцінювання ОІВ.
2. Охарактеризувати принципи, на яких ґрунтуються методичні підходи до оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності.
3. Переваги та обмеження існуючих підходів до оцінювання вартості ОІВ.

Базова література: [1-5]

Допоміжна література: [8,14,17,30]

Тема 5.4. Маркетинг інтелектуальної власності

Лекція 17. Маркетинг інтелектуальної власності

Завдання на СРС. Особливості маркетингу об'єктів інтелектуальної власності на підприємстві. Розробка комунікаційної політики організації. Специфічні властивості інноваційного продукту. Маркетингові стратегії організації щодо інноваційної продукції.

Маркетинг інтелектуального капіталу підприємства та його основні функції.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Вивчити особливості маркетингу об'єктів інтелектуальної власності.
2. Охарактеризувати комунікаційну політику підприємства щодо ринкового просування інноваційної продукції.
3. Окреслити етапи розробки маркетингової стратегії стосовно ринку інноваційної продукції.
4. Здійснити аналіз маркетингу робочої сили і робочих місць в організації.
5. Проаналізувати маркетинг організаційного капіталу?

Базова література: [3,4,6,10]

Допоміжна література:[18,26,27,28]

Тема 5.5. Управління правами інтелектуальної власності

Лекція 18. Управління правами інтелектуальної власності

Завдання на СРС. Етапи життєвого циклу об'єкта інтелектуальної власності. Управління об'єктом інтелектуальної власності на різних етапах життєвого циклу.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Характеристика життєвого циклу об'єкту інтелектуальної власності.
2. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапах створення та набуття прав.
3. Особливості управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі використання та захисту прав.

Базова література: [1-5]

Допоміжна література: [8,23,27,30]

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

Завдання 1

Індивідуальний інтелектуальний ресурс – це:

- a) інтелект конкретного колективу підприємства (їх знання, вроджені задатки й набуті навички);
- b) основа стратегічного розвитку країни;
- c) реалізована спроможність особистості засвоювати та нагромаджувати, творити і використовувати знання, ідеї для соціально-економічного, науково-технічного, духовно-культурного та іншого розвитку.

Завдання 2

Формування інтелектуального капіталу в процесі господарської діяльності здійснюється за рахунок:

- a) фінансового, людського капіталу, матеріальних та нематеріальних активів;
- b) тільки фінансових активів;
- c) людського капіталу та інтелектуальних активів.

Завдання 3

Основними завданнями Департаменту з ІВ є:

- a) організаційне забезпечення охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності;

- b) участь у межах своєї компетенції в забезпеченні реалізації державної політики в сфері інтелектуальної власності;
- c) прогнозування і визначення перспектив та пріоритетних напрямків розвитку у сфері інтелектуальної власності;
- d) усі відповіді вірні.

Завдання 4

Корисна модель – це:

- a) нове технічне рішення, що не впливає із існуючого рівня техніки і є промислово придатним;
- b) технічне рішення, що впливає із існуючого рівня техніки і є промислово придатним;
- c) є новою, має винахідницький рівень і придатна для промислового використання.

Завдання 5

Не є об'єктами інтелектуальної власності:

- a) твори літератури;
- b) офіційні документи;
- c) фонограми і відеограми;
- d) системи організації виробництва.

Завдання 6

Винаходи, корисні моделі, промислові зразки, топографії інтегральних мікросхем, секретні об'єкти, захист від недобросовісної конкуренції є об'єктами:

- a) науково-технічної інформації;
- b) промислової власності;
- c) суміжних прав;
- d) авторського права.

Завдання 7

Всесвітня організація інтелектуальної власності – це:

- a) організація міжнародного співробітництва в рамках охорони інтелектуальної власності;
- b) підрозділ Комісії європейських співтовариств;
- c) спеціалізована установа Організації Об'єднаних Націй.

Завдання 8

До виконавчих органів з питань захисту інтелектуальної власності не входить:

- a) Міжвідомчий комітет з проблем захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- b) Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг;
- c) Державний департамент інтелектуальної власності.

Завдання 9

Державний служба з інтелектуальної власності України діє у складі:

- a) Антимонопольного комітету;
- b) Міністерства юстиції;
- c) Міністерства освіти і науки;
- d) Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації.

Завдання 10

Що з перерахованого є ноу-хау?

- a) комерційні секрети;
- b) комп'ютерні програми;
- c) топографії інтегральних мікросхем;
- d) технічна документація.

Завдання 11

Документ, що засвідчує авторство на винахід та виключне право на використання його протягом певного строку – це:

- a) патент;
- b) ліцензія;

- c) товарний знак;
- d) ноу-хау.

Завдання 12

В чому полягає практична перевага порядку видачі європейських патентів?

- a) в прискореному процесі отримання патенту;
- b) в необов'язковому проходженні експертизи;
- c) в подачі єдиної заявки на одній мові до одного патентного відомства;
- d) усі відповіді вірні.

Завдання 13

Реалізацію патентних прав та контроль за правомірністю їх використання третіми особами здійснює:

- a) патентне відомство;
- b) державні установи.

Завдання 14

Чи дійсний патент на винахід в інших державах?

- a) так;
- b) ні.

Завдання 15

Відкриття — це:

- a) технічне рішення в будь-якій галузі суспільно-корисної діяльності, яке відповідає умовам патентоспроможності, тобто є новим, має винахідницький рівень і придатне для використання;
- b) встановлення невідомих раніше об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей і явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень пізнання і є абсолютно новим науковим досягненням світового масштабу;
- c) конструктивне вирішення виробу, що визначає його зовнішній вигляд, придатне для відтворення промисловим способом.

Завдання 16

Термін дії патенту на винахід:

- a) 20 років;
- b) 15 років;
- c) 10 років.

Завдання 17

Не визнається порушенням прав використання запатентованого винаходу (корисної моделі):

- a) у конструкції чи під час експлуатації транспортного засобу іноземної держави, який тимчасово або випадково перебуває у водах, повітряному просторі чи на території України, за умови, що винахід (корисна модель) використовується виключно для потреб зазначеного засобу, без комерційної мети;
- b) з науковою метою або як експеримент, за надзвичайних обставин (стихійного лиха, катастрофи, епідемії тощо);
- c) для разового виготовлення ліків в аптеках за рецептом лікаря;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 18

Об'єктом винаходу не може бути:

- a) продукт (пристрій, речовина тощо) або процес у будь-якій сфері технології;
- b) відкриття, наукові теорії та математичні методи; методи організації та управління господарством;
- c) плани, умовні позначення; розклади та правила;
- d) топографії мікросхем, сорти рослин і породи тварин;
- e) методи виконання розумових операцій;
- f) результати художнього конструювання.

Завдання 19

Патент як категорія інтелектуальної власності — це:

- a) техніко-правовий документ, що засвідчує признання заявленої пропозиції винаходом, корисною моделлю авторство на них, пріоритет, та який наділяє державу правами монопольного використання і розпорядження зазначеними об'єктами;
- b) техніко-правовий документ, який засвідчує визнання заявленої пропозиції винаходом, корисною моделлю чи промисловим зразком, авторство на них, пріоритет і право власності на зазначені об'єкти;
- c) техніко-правовий документ, що засвідчує визнання пропозиції винаходом, авторство, пріоритет винаходу, що закріплює за автором права і пільги, передбачені законодавством.

Завдання 20

Історія авторського права починається з появою:

- a) привілеїв в Англії та прийняттям першого патентного закону в 1790 році (США);
- b) появою друкарського станка та проголошенням в Англії Статуту Анни (1709 р.);
- c) ліквідацією у Франції гільдій 17 березня 1791 року.

Завдання 21

Дострокове припинення прав патентоволодільця можливо -

- a) за невідповідності запатентованого об'єкту умовам видачі патенту;
- b) в разі відмови від укладання ліцензійного договору;
- c) у разі несплати зборів за підтримку прав;
- d) в разі подання заявки з порушенням прав інших осіб.

Завдання 22

Яка державна установа є основною ланкою з охорони авторських прав в Україні?

- a) український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг;
- b) державне агентство з авторських і суміжних прав;

- c) науково-дослідний інститут інтелектуальної власності;
- d) український інститут промислової власності.

Завдання 23

Право автора нової книги за першим положенням діяло протягом:

- a) 17 років;
- b) 21 року;
- c) 11 років;
- d) 14 років.

Завдання 24

Сорти рослин та породи тварин відносяться до:

- a) нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності;
- b) об'єктів промислової власності;
- c) об'єктів авторського права;
- d) об'єктів суміжних прав.